

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківська національна академія міського господарства

Методичні вказівки
до виконання розрахунково-графічної роботи
з дисципліни

ЕКОЛОГІЯ

*(для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм»)*

Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «ЕКОЛОГІЯ» (для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: М. В. Катков. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 12 с.

Укладач: М. В. Катков

Рецензент: проф., д.т.н., зав. каф. інженерної екології міст Ф. В. Стольберг

Рекомендовано кафедрою ІЕМ,
протокол № 6 від 14.12.2009 р.

ЗМІСТ

Методичні рекомендації для виконання розрахунково-графічної роботи для студентів денної форми навчання	4
Список рекомендованих джерел для виконання РГР	6
Методичні рекомендації для написання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.....	7
Пропоновані тематики контрольних робіт	9
Бібліографічний список	10

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема: «Характеристика природно-рекреаційних ресурсів і оцінка екологічної обстановки в районі дослідження»

Мета розрахунково-графічної роботи - дати характеристику природним умовам, ресурсам і оцінити екологічний стан регіону дослідження. Особлива увага приділяється проблемам охорони навколишнього природного середовища регіону дослідження, а також проблемам стійкого розвитку території.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- проаналізувати географічне положення території дослідження;
- описати рельєф території;
- охарактеризувати клімат території;
- охарактеризувати рослинний і тваринний мир;
- проаналізувати і оцінити екологічну обстановку регіону.

Розрахунково-графічна робота складається із записки пояснення і графічної частини.

У записці пояснення міститься характеристика природних умов і ресурсів регіону дослідження, а також аналізується екологічний стан даного регіону.

Графічний матеріал містить карту регіону дослідження, з нанесеними на неї:

- межі регіону дослідження;
- мережа гідрографії;
- можливі джерела забруднення;
- природоохоронні території.

Записка пояснення до розрахунково-графічної роботи має наступну структуру:

- ✓ Титульний лист
- ✓ Зміст
- ✓ Введення
- ✓ Описова частина
- ✓ Виводи
- ✓ Список літератури
- ✓ Додаток – графічна частина

Оформляється розрахунково-графічна робота на стандартних аркушах формату А4. За першою титульною сторінкою, яка не нумерується, розміщується зміст роботи. Текстова частина роботи повинна обов'язково містити посилання на використану літературу, перелік якої подається в кінці роботи. Шрифт Times New Roman, розмір шрифту 12, міжстрочний інтервал 1,0. Об'єм роботи складає до 20 печатних сторінок.

Позитивна оцінка за розрахунково-графічну роботу ставиться у випадку обґрунтованої та повної відповіді та відповідного її захисту студентом. Захищена робота є допуском до заліку. Розрахунково-графічна робота розрахована на 10 годин за рахунок самостійної роботи.

ПЕРЕЛІК РЕГІОНІВ ДОСЛІДЖЕННЯ*

<i>№/№</i>	<i>Регіон дослідження</i>
1	Великобританія
2	Угорщина
3	Греція
4	Італія
5	Іспанія
6	Нідерланди
7	Норвегія
8	Польща
9	Португалія
10	Росія
11	Сан-Маріно
12	Україна
13	Фінляндія
14	Франція
15	Швеція
16	Ізраїль
17	Індія
18	Індонезія
19	Кіпр
20	Китай
21	Лаос
22	Ліван
23	Мальдівські о-ва
24	Непал
25	Пакистан

<i>№/№</i>	<i>Регіон дослідження</i>
26	Саудівська Аравія
27	Таїланд
28	Туреччина
29	Цейлон
30	Японія
31	Алжир
32	Габон
33	Гана
34	Камерун
35	Коморські о-ва
36	Сейшельські о-ва
37	Туніс
38	Чад
39	Ефіопія
40	Гватемала
41	Канада
42	Коста-Ріка
43	Куба
44	Мексика
45	Панама
46	США
47	Ямайка
48	Еквадор
49	Фіджі о-ва
50	Австралія

*Для виконання РГР необхідне залежно від номера варіанту визначити регіон дослідження з приведенного списку.

Список рекомендованих джерел для виконання РГР

Основний

1. Енциклопедія країн світу / Гл.ред. Н.А. Симонія. – М.: Економіка, 2004.
2. Весь світ: Географічна енциклопедія. /Гл.ред. А. Кузнецова. – М.: Астрель, 2001. – 640 с.
3. Мала енциклопедія країн. / Гл.ред. Н.Г. Сиротенко. – Х.: Форсинг, 2000.
4. Енциклопедія країн світу. – М.: Економіка, 2004.
5. Країни і народи. М., 2002.

Додатковий

1. Ресурси мережі Інтернет (сайти туристичних компаній)
2. Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 роки. Постанова кабінету міністрів України від 29 квітня 2002 року № 583.
3. Александрова А.Ю. «Международный туризм». Учеб. Пособие. М.: АСПЕКТ-ПРЕСС, 2001 464 с. Бердичевская М. Не воздушные замки // Власть денег. – 2005. - №43. – с. 12-13.
4. Бабарицька В.К. Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навчальний посібник. – К.: Альтпрес, 2004. – 288 с.
5. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Экономика туризма: Учебное пособие, - М.: финансы и статистика, 2001. – 174 с.
6. Долматов Г.М. Международный туристический бизнес: история, реальность и перспективы. Ростов Н/Д.: Феникс, 2001.-320 с.
7. Драчева Е.Л. Лечение за рубежом. Отдых за рубежом. – М.: Арктос, 1997. – 259 с.
8. Окладникова Е.А. Международный туризм: география туристских ресурсов мира: Учеб. пособие. – М.: Омега-Л; СПб.: Учитель и ученик, 2002. – 384 с.
9. Романов А.А. Зарубежное туристское страноведение: Учеб. пособие. – М.: Советский спорт, 2001. – 288 с.
10. Рутинський М.Й. Географія туризму України. Навчально-методичний посібник: Вид. 2-ге, переробл. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
11. Сапожникова Е.Н. Страноведение: теория и методика туристского изучения стран: Учеб. пособие. – М.: ACADEMIA, 2004. – 2004 с.
12. [http:// www.all-kurort.kiev.ua](http://www.all-kurort.kiev.ua)
13. [http://www. Rada.gov.ua](http://www.Rada.gov.ua)
14. <http://www. Tour.com.ua>
15. <http://www.tourne.com.ua>
16. <http://www.turi.in.ua>
17. <http://www.tourlider.com>

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

1. Підбираючи тему роботи, виберіть ту, котра Вас більше цікавить (по специфіці майбутньої або дійсної діяльності) з урахуванням наявності джерел літератури для розкриття змісту. Тему можна сформулювати й самостійно, погодивши її попередньо з викладачем.

2. Вибравши тему, уважно прочитайте й вникніть у її суть. Поставте подумки перед собою питання: "Що головне в цій темі? Яку головну думку я повинен(на) розкрити?"

3. Ретельно ознайомтеся із програмою даного теоретичного курсу й визначте, у рамках якої теми курсу розглядається тема Вашої роботи.

4. Уважно проаналізуйте список літератури по даному розділі курсу й відберіть по назвах ті джерела, які на Ваш погляд, мають відношення до теми Вашої роботи.

5. Для написання контрольної роботи необхідно використати й переробити (проаналізувати) не менш 5 - 6 джерел літератури, а для написання курсовий - 10 джерел, включаючи 1 - 2 підручники або навчальний посібник.

6. Зробивши огляд відібраної літератури, складіть план (зміст) Вашої роботи. Відповідно до плану виділіть основні положення (ідеї) роботи й озаглавьте їх. Після цього приступайте до написання тексту.

7. Робота повинна мати наступну структуру:

- *Титульний аркуш* (оформлення відповідно до методичних рекомендацій до даного роду робіт);
- *Зміст* із вказівкою сторінок відповідно сторінкам розміщення в тексті. Розташовується на новій сторінці;
- *Вступ*, що обґрунтовує важливість й актуальність вивчення даної проблеми, що показує її місце в загальній структурі курсу, що визначає основну мету роботи. Розташовується на новій сторінці. По обсязі 1 - 2 сторінки;
- *Основна частина*, що розкриває суть теми (занадто велика роздробленість не рекомендується, краще 3 - 4 параграфи). Після кожного параграфа передбачається невеликий аналітичний висновок по викладеному змісту, що при цьому повинен логічно погоджувати попередній матеріал з наступною частиною. Якщо Ви припускаєте дробити параграфи, то кількість пунктів повинне бути більше 2-х по кожному параграфу. Кожен параграф (пункт) повинен бути озаглавлений відповідно до заголовка змісту, і заголовки повинні бути внесені в текст. Основна частина також повинна починатися з нової сторінки. По ходу викладення матеріалу повинні бути зроблені виноска (або посилання) до першоджерел літератури, якими Ви користувалися для написання роботи. У курсовій роботі теоретичні положення основного матеріалу повинні бути підкріплені матеріалом практичної спрямованості (1/3 обсягу від усього матеріалу) або в чергуванні з теоретичними положеннями, або окремою главою;
- *Висновок*, що містить основні висновки, ідеї й рекомендації роботи, що показують перспективи подальшого розвитку знань у цьому напрямку

для галузі, науки в цілому й людства. По обсязі не менш сторінки. Розташовується також з нової сторінки;

- *Бібліографічний список*, у якому всі джерела розташовуються за абеткою по прізвищах авторів або назв (якщо немає прізвища). Після прізвища вказується назва книги або статті, місце видання, видавництво, рік видання й обсяг сторінок або номера використовуваних сторінок. Наприклад:
- Іванов В. И. Еволюція форм життя. - М.: Наука, 1999. - 319 с.;
- Концепції сучасного природознавства . Підручник для вузів/ Під ред. В.Н.Лавриненко й В.П.Ратникова. - М.: Культура й спорт "ЮНИТИ", 1997. - 271 с.;
- Петров А. И. Людський феномен/ Питання філософії, 2000. № 10. - С. 10 - 11.
- *Додатки* до роботи (розміщуються за бажанням або необхідністю), які нумеруються своєю окремою нумерацією й включають допоміжний матеріал: проведені розрахунки дослідження, графічні зображення, використовувані в роботі нормативні документи, табличні дані, методики, ілюстрації допоміжного характеру, заповнені форми звітності, програми, плани й т.п.

8. Вступ і основна частина, включаючи параграфи й пункти, повинні бути озаглавлені. Заголовки в змісті повинні бути ідентичні такими в тексті. Заголовки повинні бути звучними, лаконічними, значеннєвими й науково сформульованими, щоб викладач, що перевіряє Вашу роботу, по назвах зміг попередньо зробити висновок про ступінь розкриття даної теми.

9. Тому що зміст роботи являє собою аналіз літератури по даній проблемі на теоретичному рівні, то по ходу викладу матеріалу необхідно робити або посилання до першоджерел, якими Ви користувалися для написання роботи і які склали основу бібліографічного списку наприкінці роботи (відповідно після закінчення абзацу необхідно поставити номер джерела у квадратні дужки, наприклад: [2, С. 12], або зробити виноску внизу сторінки із вказівкою всіх необхідних параметрів, передбачених у цьому випадку (см. приклад вище); нумерація виноска повинна бути посторінкова, а не наскрізна.

10. Оформлення роботи. Робота повинна бути представлена в друкованій формі формату А4. Друкувати треба на одній стороні аркуша 14 розміром шрифту, інтервал між строками - 1,5; поля: ліворуч - 3, зверху - 2, знизу - 2-2,5, праворуч - 1,5. Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами з дотриманням наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляється вгорі або посередині, або праворуч без крапки наприкінці . Титульний аркуш включається в загальну нумерацію сторінок. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляється. Глави, параграфи, пункти й підпункти (крім вступу, висновку, бібліографічного списку й додатків) нумеруються арабськими цифрами, наприклад: глава - 1, параграф 2.1, пункт - 2.1.1, підпункт - 3.2.1.1. Глави й підрозділи повинні мати заголовки. Слова "глава", "параграф" і т.п. не пишуться. Заголовки глав, а також слова "Вступ", "Висновок", "Зміст", "Бібліографічний список" варто розташовувати в середині рядка без крапки наприкінці й друкувати прописними літерами, не підкреслюючи, відокремлюючи від тексту одним-двома міжстрочними інтервалами. Переноси

слів у заголовках не допускаються. Кожна глава, "Зміст", "Вступ", "Висновок", "Бібліографічний список" починаються з нової сторінки. Цифровий матеріал у роботі рекомендується поміщати у вигляді таблиць, на яких у тексті повинні бути посилання. Таблиці варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах своєї роботи. Номер варто розміщати в лівому верхньому куті над заголовком таблиці після слова "Таблиця", наприклад: Таблиця 12. Допускається нумерація таблиць у межах розділу, наприклад: Таблиця 2.1. Кожна таблиця або малюнок повинні мати заголовки. Нумерація малюнків також повинна бути або наскрізний, або по розділах. Нумерація малюнка і його заголовок містяться під малюнком з лівої сторони, наприклад: Рис. 1. Назва.

11. Зверніть увагу на помилки, що зустрічаються часто, і недоліки при оформленні й написанні роботи:

- Недотримання загальної структури роботи;
- Методично неправильне оформлення бібліографічного списку;
- Відсутність по ходу змісту посилань (виносок) до першоджерел;
- Безсистемне, логічно не послідовний виклад матеріалу;
- Відхід убік від тематики роботи або невідповідність змісту роботи обраній темі;
- Відсутність вступу й висновку роботи, або введення (висновок) роботи не відповідає по змісту своєї методологічної сутності;
- Розпливчастість вступу й висновків.

ПРОПОНОВАНІ ТЕМАТИКИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Історія розвитку предмета "екологія".
2. В. І. Вернадський про походження життя в біосфері.
3. Структура й функціонування екосистем.
4. Будова й властивості біосфери.
5. Основні компоненти екосистем.
6. Форми життя живих організмів.
7. Необхідні умови функціонування популяцій.
8. Процес фотосинтезу.
9. Потoki енергії й речовини в співтовариствах.
10. Взаємини між живими організмами.
11. Енергія в екологічних системах.
12. Мале біологічне коло обміну.
13. Геохімічний, великий біологічний, великий біогеохімічний і геологічний круговорот землі.
14. Біотичні регуляції природного середовища.
15. Природні ресурси.
16. Зникнення видів і конвенції про біологічне різноманіття.
17. Парниковий ефект й угоди про клімат.
18. Забруднення біосфери.
19. Проблеми взаємин суспільства й природи.

20. Екологічні кризи, викликані антропогенною діяльністю.
21. Бідність і природне середовище.
22. Бідність і порушення природного середовища.
23. Екологічні й морально-етичні проблеми, пов'язані з військовою діяльністю.
24. Роль природних факторів у суспільному розвитку.
25. Вплив навколишнього середовища на екологічний ріст.
26. Альтернативні методи рішення екологічних проблем.
27. Можливі сценарії стійкого розвитку.
28. Нематеріальні цінності людства.
29. Екологічна ситуація в Україні.
30. Особливості діяльності міжнародних природоохоронних організацій.

Список джерел

Основний

1. Бобылев С. Н., Ходжаев А. Ш. Экономика природопользования. Учебное пособие. – М.: ТЕИС, 1997. – 227 с.
2. Вернадский Проблемы биогеохимии. – М.: Наука, 1980.
3. Воронцов Н. А. Экология общая, социальная, прикладная. – М.: «Агар», 2000. – 422 с.
4. Данилов-Данилян В. И., Лосев К. С. Экологический вызов и устойчивое развитие. Учебное пособие. – М.: Прогресс-Традиция, 2000. – 416 с.
5. Одум Ю. Экология. Пер. с англ. Т 1 и 2. – М.: Мир, 1996.
6. Реймерс Н. Ф. Надежды на выживание человечества: Концептуальная экология. – М.: изд-во «Россия Молодая» - экология, 1992. – 367 с.
7. Бойчук Ю. Д. и др. Основи екології та екологічного права. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 386 с.

Додатковий

8. Вайцзеннер Э., Ловинс Э., Ловинс Л. Фактор четыре. Затрат половина, отдача двойная. Новый доклад Римскому клубу. Перевод А. П. Заварицина, В. Д. Новикова под ред. академика Г. А. Месяца. – М.: Academia, 2000. – 400 с.
9. Вернадский В. И. Биосфера. – М., 1975.
10. Вернадский В. И. Живое вещество. – М., 1978.
11. Горшков В. Г. Физические и биологические основы устойчивости жизни. – М.: ВИНТИ, 1995, XXVIII. – 472 с.
12. Горшков В. Г., Котлянов В. М., Лосев Н. С. Экологический рост, состояние окружающей среды, богатство и бедность // Изв. РАН, 1994, № 1. – С. 3-7.
13. Горшков В. Г., Макарьева А. М. Биотическая регуляция окружающей среды: обоснование необходимости сохранения и восстановления естественной биоты на территориях материковых масштабов. Тр. международного семинара «Биотическая регуляция окружающей среды», 1998. – С. 3-20.
14. Кондратьев К. Я., Романюк Л. П. Устойчивое развитие: Концептуальные аспекты // Изв. РГО, 1996, № 6. – С. 1-12.
15. Макар С. В. Основы экономики природопользования. – М.: Икг. международного права и экономики им. А. С. Грибоедова, 1998. – 192 с.
16. Морально-этические нормы, война и окружающая среда. Пер. с англ. / Под ред. И. Т. Фролова. – М.: Мир, 1989 – 254 с.
17. Реймерс Н. Ф. Природопользование: Словарь-справочник. – М.: Мысль, 1990. – 210 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до виконання розрахунково-графічної роботи
з дисципліни

«ЕКОЛОГІЯ»

(для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм»)

Укладач **Катков** Михайло Васильович

Відповідальний за випуск *І. Ю. Саратов*

Редактор *М. З. Аляб'єв*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2010, поз. 81 М

Підп. до друку 12.12.2011 р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі.

Ум. друк. арк. 0,6

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.